

Құжатты дайындады және қол қойды: Абсадық А.А., 08.09.2023 жылы 12:57 (Астана қ. уақыты бойынша), ehdr@kqr.kz
Құжатты келісілді: Советов А.М., 08.09.2023 жылы 13:00 (Астана қ. уақыты бойынша), ehdr@kqr.kz

КЕЛІСЕМІН
Астана қаласы прокуратурасының
басқарма прокуроры
Советов А.М.
2023 жыл 8 қыркүйек

«Сотқа дейінгі тергеудің бірыңғай тізілімі» АЖ

ЖАҢА ҚАУЛЫ
күдіктінің іс-әрекеттерін саралау туралы

Астана қ.

2023 жыл 8 қыркүйек

Астана қаласы ПД ТБ тергеушісі Абсадық А.А., №237100031000011 сотқа дейінгі тергеп-тексерудің материалдарын қарап,

АНЫҚТАДЫМ:

Қазақстан Республикасының азаматы, 1965 жылғы 28 қазанда Солтүстік Қазақстан облысында туылған Асқар Қажахімұлы Сембай, Астана қаласы аумағында бола тұра, басқару тәртібіне қарсы қылмысты келесі жағдайда жасаған:

Конституцияның 5 бабына сәйкес, мақсаты немесе іс-әрекеті Республиканың конституциялық құрылысын күштеп өзгертуге, оның тұтастығын бұзуға, мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіруге, әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық, діни, тектік-топтық және рулық араздықты қоздыруға бағытталған қоғамдық бірлестіктер құруға және олардың қызметіне, сондай-ақ заңдарда көзделмеген әскерилендірілген құрамалар құруға тыйым салынады.

Конституциясының 20 бабында Республиканың конституциялық құрылысын күштеп өзгертуді, оның тұтастығын бұзуды, мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіруді, соғысты, әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық, діни, тектік-топтық және рулық астамшылықты, сондай-ақ қатыгездік пен зорлық-зомбылыққа бас ұруды насихаттауға немесе үгіттеуге жол берілмейді деп көрсетілген.

2017 жылдың сәуір айында ҚР азаматы, бірқатар қылмыстарды жасағаны үшін құзыретті органдармен іздеуде жарияланып, шетел аумағында жасырынып жүрген М.Аблязов, өзі бұрын құрған, әлеуметтік алауыздықты қоздыруға, конституциялық құрылысты күштеп өзгертуді насихаттауға, мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіруге және билікті күшпен басып алуға бағытталған экстремистік мақсаттарды көздейтін «Қазақстанның демократиялық таңдауы» (әрі қарай - «ҚДТ») әлеуметтік-саяси қозғалысының әрекетін қайтадан бастауын жарияланған.

2005 жылғы 18 ақпандағы «Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңының 8 бабына сәйкес, ұйымды экстремистік деп тану сот тәртібімен жүзеге асырылады. Егер ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің (филиалдары мен

өкілдіктерінің) біреуі болса да осы ұйымның басшы органдарының бірінің рұқсатымен экстремизмді жүзеге асыратын болса, ұйым экстремистік деп танылады.

Астана қаласы Есіл аудандық сотының 2018 жылғы 18 наурыздағы шешімімен «ҚДТ» тіркелмеген қозғалысы экстремистік ұйым деп танылып, оның Республиканың бүкіл аумағындағы кез келген қызметіне тыйым салынды.

Конституцияның 76 бабына сәйкес, соттар шешімдерінің, үкімдері мен өзге де қаулыларының Республиканың бүкіл аумағында міндетті күші болады.

Астана қаласы Конституция көшесі №26/2 үй, №11 пәтер тұрғыны, А.К. Сембай, экстремизмді жүзеге асыруына байланысты «ҚДТ» ұйымының қызметіне тыйым салу туралы заңды күшіне енген сот шешімінің бар екенін нақты біле тұра, М.Қ.Әблязов жариялаған заңсыз митингтерге бірнеше рет қатысып, «ҚДТ» ұйымының қатарына қасақана қосылған.

Бұдан бөлек, А.Сембай әлеуметтік желілерде 2022 жылдың ақпан айынан бастап 2023 жылғы 5 мамыр аралығында видеоүндеулер мен жарияланымдар жаппай көше наразылығын ұйымдастыру туралы «Қазақстанның демократиялық таңдауы» экстремистік ұйымының идеялары мен бағдарламаларын насихаттайтыны және бұл ұйымның лидері М.Аблязовтың мәлімдемелеріне жиі сілтеме жасайтыны анықталды.

А.Сембай, Астана қаласы аумағында бола тұра, өзінің іс-әрекеттерінің қоғамдық қауіптілігін түсініп, қоғамға қауіпті салдардың болуы мүмкін екендігін және болмай қоймайтынын біле отырып, олардың орнауын қалап, қасақана, Астана қаласы, Есіл ауданы сотының 2018 жылғы 18 наурыздағы шешіміне сәйкес «Қазақстанның демократиялық таңдауы» экстремистік ұйым деп танылғанын және оның Қазақстан Республикасы аумағында қызметіне тыйым салынғанын біле тұра, осы ұйым идеологиясын ұстанып, аталған ұйымның жақтастары санын арттыру мақсатында, «Facebook» әлеуметтік желісіндегі «Аскар Сембай» атты жеке парақшасы арқылы жүйелі түрде әрі саналы түрде қызметін ұйымдастырып отырған.

2022 жылғы 7 қарашада А.Сембай, «Facebook» әлеуметтік желісінде өзінің жеке парақшасында экстремизмді жүзеге асыруына байланысты қызметіне тыйым салынған «ҚДТ» ұйымының заңсыз қызметін мақсатты түрде жалғастыруға, ұйымдастыруға және алға қойған деструктивті саяси мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған өзінің қатысуымен бейнежабалар таратты.

Сонымен қатар, Қазақстандағы қоғамдық-саяси жағдайдың тұрақтылығын бұзу мақсатында, 2022 жылғы 20 қарашада жаппай көше наразылығын ұйымдастыруды жоспарлау туралы «Facebook» әлеуметтік желісінде 2022 жылғы 10 қарашада өзінің қатысуымен бейнежазба шығарып, «ҚДТ» экстремистік ұйымның қызметін ұйымдастырды.

А.Сембай 2022 жылы 17 қарашада экстремизмді жүзеге асыруына байланысты сот шешімімен Республика аумағында тыйым салынған «ҚДТ» ұйымының қызметін ұйымдастыруды жалғастыруға бағытталған әрекеттерді «Facebook» әлеуметтік желісіндегі парақшасында өзінің қатысуымен бейнежабалар арқы таратқан.

А.Сембай өзінің қылмыстық ниетін жалғастыра отырып, іс-әрекеттерінің қоғамдық қауіптілігін түсініп, қоғамдық қауіпті салдардың болуы мүмкін екендігін және болмай қоймайтынын біле тұра, олардың орнауын қалап, қасақана, Астана қаласы аумағында бола тұра, 2022 жылғы 7 ақпанда «Facebook» әлеуметтік желісіндегі жеке парақшасында азаматтардың ұяшықтар жасап, «ҚДТ» экстремистік ұйымының жақтастарымен құрылған заңсыз штабына бару туралы ақпаратты М.Әблязовтың жариялаған постына сілтеме жасап, тікелей пиғылмен ақпарат тарата отырып, осы ұйым әрекетін ұйымдастырды.

Сонымен қатар, А.Сембай, 2023 жылғы 12 сәуірде «Telegram» мессенджерінде қоғамда «ҚДТ» экстремистік ұйымының заңсыз қызметін және идеологиясын тарату мақсатымен, «ҚДТ» ұйымының басшыларының қатысуымен, олармен қауіпсіз байланысты қамтамасыз ету үшін «КӨК БӨРІ» атты жасырын ұяшық ашып, ұяшыққа өзге адамдары қосып, «ҚДТ» ұйымының қызметін ұйымдастырды.

Бұдан бөлек, А.Сембай қоғамға қауіпті салдарды біле отырып және оны қалай отырып, «ҚДТ» экстремистік ұйымының идеологиясын қолдау және тарату мақсатында 2022 жылдың ақпан айынан бастап 2023 жылдың мамыр айына дейін экстремизмді жүзеге асыруына байланысты сот шешімімен тыйым салынған «ҚДТ» ұйымының басшысы М.Әблязовтың жариялаған мәтіндерін қазақ тіліне аудару арқылы мәліметтерді дайындап, өзінің әлеуметтік желілердегі парақшаларында жариялаған.

2023 жылғы 18 сәуірдегі А.Сембайдың жариялаған ақпараттарына қатысты жүргізілген №1142 кешенді сот-сараптама қорытындысына сәйкес:

- Зерттеуге ұсынылған материалдарда сот шешімімен қызметіне тыйым салынған Қазақстан демократиялық таңдауы ұйымының қызметін ұйымдастыру белгілері бар.

01.09.2023 жылғы 1 қыркүйектегі №4186 кешенді сот-сараптама қорытындысына сәйкес:

- Аудиторияның әр тектілігіне байланысты: тыңдармандардың дүниетанымы, түрлі мәдени, өмірлік тәжірибесі, жалпылай білім алу деңгейіне сәйкес бұл талданылған материалдағы сөз сөйлемдер, үндеу жазбаларында жағымсыз сыни және эмоционалды бағалаудың болуы, ол автордың көтерілген мәселелерге деген көзқарасымен танысу – функционалды әсерімен қатар, қоғамдағы келесі адамдар тобының пікірі, көзқарастағы қарама-қайшылық, әр түрлі ой-пікір, келіспеушілікке әкелетін дисфункционалды әсер тудыруы мүмкін.

Зерттеуге ұсынылған материалдар билік өкілдеріне деген негативті ой-пікірдің қалыптасуына, митинг-шеруге қатысудың, ұяшық құрудың қажеттілігіне, сонымен қатар, қазіргі билікті өзгеруіне, құлатуға шақыру, жүйені құртуына үндеу/итермелеу жөнінде көзқарастың қалыптасуына бағытталған;

-Зерттеуге ұсынылған материалдардағы мәтіндерінде баяндау стилі, мәнері басқа адамның күйінің, ой-пікірлерінің, пайымдауларының, мінез-құлқының және жалпы санасының өзгеруіне әсер етуі мүмкін;

-Зерттеуге ұсынылған материалдарда М.Аблязовтың айтылымдарында митингі ұйымдастыруға шақыратын үндеулер бар;

-Зерттеуге ұсынылған материалдардың мазмұнында ҚР тыйым салынған «Қазақстан демократиялық таңдауы» экстремистік ұйымының әрекетін насихаттау және ұйымдастыру белгілері бар.

Сонымен, 1965 жылғы 28 қазанда туған Асқар Қажажімұлы Сембай «Қазақстанның демократиялық таңдауы» ұйымына қатысты экстремизмді жүзеге асыруына байланысты қызметіне тыйым салу туралы заңды күшіне енген сот шешімі бола тұра, оның қызметін ұйымдастырды, яғни ҚР ҚК-нің 405-бабының 1-бөлігінде көзделген қылмысты жасады.

Бұдан бөлек, А.Сембай, Астана қаласы аумағында бола тұра, мемлекеттің конституциялық құрылысының негіздеріне және қауіпсіздігіне қарсы қылмысты келесі мән-жайларда жасады.

А.Сембай, «ҚДТ» экстремистік ұйымының әрекетін ұйымдастырушы бола тұра, «Facebook» әлеуметтік желісін пайдалана отырып, Қазақстан Республикасының Конституциясын бұзып, билікті күшпен басып алуды насихаттау мен оған жария түрде шақырып, осындай мазмұндағы материалдарды мақсатында дайындап, сақтап, таратқан.

Яғни, 2022 жылғы 7 қарашада А.Сембай Астана қаласы аумағында бола тұра, «Facebook» әлеуметтік желісін пайдалана отырып, халықты 2022 жылғы 20 қарашада өтетін президенттік сайлауға қатыспай, экстремизмді жүзеге асырылуына байланысты сот шешімімен тыйым салынған «ҚДТ» ұйымның басшысы М.Әблязов айтқан мекен-жайларға жиналып, билікті құлатуға және ауыстыруға бағытталған өзінің бейнежазбасын таратқан.

Ол, өзінің қылмыстық ниетін жалғастыра отырып, іс-әрекеттерінің қоғамдық қауіптілігін түсініп, олардың орнауын қалап, қасақана ниетпен, Астана қаласы аумағында бола тұра, 2022 жылғы 17 қарашада «Facebook» әлеуметтік желісінде билікті күшпен басып алуға бағытталған өзінің бейнежазбасын таратты.

2022 жылғы 18 қарашада А.Сембай, Астана қаласы аумағында, «Facebook» әлеуметтік желісіндегі жеке парақшасында орналастырылған өзінің қатысуымен бейнежазбасында «ҚДТ» экстремистік ұйымының идеологиясын насихаттап, Қазақстан Республикасының Конституциясын бұзып, елдегі билікті күшпен басып алуға бағытталған ақпаратты жариялаған.

Сонымен қатар, А.Қ. Сембай 2023 жылғы 28 сәуірде Астана қаласында бола тұра, «Facebook» әлеуметтік желісіндегі өзінің бейнежазбасында Қазақстан Республикасының Конституциясын бұзып, билікті құлатуға шақыратын ақпарат жариялаған.

2023 жылғы 5 мамырда Астана қаласы аумағында бола тұра, А. Сембай «Facebook» әлеуметтік желісіндегі парақшасында Қазақстан Республикасының Конституциясын бұзып, билікті күшпен басып алу туралы бейне ақпарат таратқан.

2023 жылғы 18 сәуірдегі №1142 кешенді сот-сараптама қорытындысына сай:

Құжатты дайындады және қол қойды: Абсадық А.А., 08.09.2023 жылы 12:57 (Астана қ. уақыты бойынша), edrdr@kqp.kz
Құжатты келісілді: Советов А.М., 08.09.2023 жылы 13:00 (Астана қ. уақыты бойынша), edrdr@kqp.kz

-Зерттеуге ұсынылған материалдарда билікті күшпен басып алуға шақыратын үндеулер бар;

-Аудиторияның әр тектілігіне байланысты: тындармандардың дүниетанымы, түрлі мәдени, өмірлік тәжірибесі, жалпылай білім алу деңгейіне сәйкес бұл талданылған материалдағы сөз сөйлемдер, үндеу жазбаларында жағымсыз сыни және эмоционалды бағалаудың болуы, ол автордың көтерілген мәселелерге деген көзқарасымен танысу – функционалды әсерімен қатар, қоғамдағы келесі адамдар тобының пікірі, көзқарастағы қарама-қайшылық, әр түрлі ой-пікір, келіспеушілікке әкелетін дисфункционалды әсер тудыруы мүмкін;

2023 жылғы 1 қыркүйектегі №4186 кешенді сот-сараптамасы қорытындысына сәйкес:

-Зерттеуге ұсынылған материалдарда М.Әблязовтың айтылымдарында билікті күшпен басып алуға шақыратын үндеулер бар.

-Аудиторияның әр тектілігіне байланысты: тындармандардың дүниетанымы, түрлі мәдени, өмірлік тәжірибесі, жалпылай білім алу деңгейіне сәйкес бұл талданылған материалдағы сөз сөйлемдер, үндеу жазбаларында жағымсыз сыни және эмоционалды бағалаудың болуы, ол автордың көтерілген мәселелерге деген көзқарасымен танысу – функционалды әсерімен қатар, қоғамдағы келесі адамдар тобының пікірі, көзқарастағы қарама-қайшылық, әр түрлі ой-пікір, келіспеушілікке әкелетін дисфункционалды әсер тудыруы мүмкін.

Зерттеуге ұсынылған материалдар билік өкілдеріне деген негативті ой-пікірдің қалыптасуына, митинг-шеруге қатысудың, ұяшық құрудың қажеттілігіне, сонымен қатар, қазіргі билікті өзгеруіне, құлатуға шақыру, жүйені құртуына үндеу/итермелеу жөнінде көзқарастың қалыптасуына бағытталған;

-Зерттеуге ұсынылған материалдардағы мәтіндерінде баяндау стилі, мәнері басқа адамның күйінің, ой-пікірлерінің, пайымдауларының, мінез-құлқының және жалпы санасының өзгеруіне әсер етуі мүмкін;

-Зерттеуге ұсынылған материалдарда, «ҚДТ» үгіт-насихат сипатындағы материалдары мен А.Қ. Сембайдың сөздерінде ҚР Конституциясын бұзып, билікті күшпен басып алуға бағытталған насихаттау белгілері бар.

Сонымен, 1965 жылғы 28 қазанда туған Асқар Қажахімұлы Сембай, бұқаралық ақпарат құралдарын және телекоммуникация желілерін пайдалана отырып, Қазақстан Республикасының Конституциясын бұзып, билікті басып алуды насихаттады және оған жария түрде шақырды, яғни ҚР ҚК-нің 179-бабының 2-бөлігінде көзделген қылмысты жасады.

Жоғарыда аталғандардың негізінде, ҚР ҚПК-нің 60, 198, 203, 204, 206, 207-баптарын басшылыққа ала отырып,

ҚАУЛЫ ЕТтім:

«Сотқа дейінгі тергеудің бірыңғай тізлімі» АЖ

Құжатты дайындады және қол қойды: Абсадық А.А., 08.09.2023 жылы 12:57 (Астана қ. уақыты бойынша), eadg@kqr.kz
Құжатты келісілді: Советов А.М., 08.09.2023 жылы 13:00 (Астана қ. уақыты бойынша), eadg@kqr.kz

1. Осы қылмыстық іс бойынша күдікті Сембай Асқар Қажажіміұлы, 28.10.1965 ж.т., Қазақстан Республикасы, СҚО туып-өскен әрекеттерін ҚР ҚК-нің 405-бабы 1-бөлігі, 179-бабы 2-бөлігі бойынша саралауды.

2. Осы қаулы көшірмесін қадағалаушы прокурорға жолдауды.

3. Қабылданған шешім туралы мүдделі тұлғаларға хабарлауды.

Астана қалсы ПД ТБ тергеушісі

Абсадық А.А.

ҚР ҚПК-нің 64- бабымен көзделген құқықтары түсіндірілді:

1) ұстап алуды жүзеге асырған адамнан өзіне тиесілі құқықтар туралы түсіндірме алуға; 2) өзіне не үшін күдік келтірілгенін білуге; 3) өз бетінше немесе өзінің туыстары немесе сенім білдірген адамдары арқылы қорғаушы шақыруға құқылы. Егер қорғаушыны күдікті, оның туыстары немесе сенім білдірген тұлғалары шақырмаса, қылмыстық қудалау органы ҚПК-нің 67-бабының үшінші бөлігінде көзделген тәртіппен қорғаушының қатысуын қамтамасыз етуге міндетті; 4) іс бойынша азаматтық талап қойылуына байланысты өзін азаматтық жауапкер деп таныған жағдайда оның құқықтарын пайдалануға; 5) таңдаған немесе тағайындалған қорғаушысымен, оның ішінде жауап алу басталғанға дейін онаша және құпия кездесуге; 6) күдікті қорғаушыдан бас тартқан жағдайларды қоспағанда, қорғаушысы қатысып отырған кезде ғана айғақ беруге; 7) күдікті, азаматтық жауапкер деп тану туралы, іс-әрекетін саралау туралы қаулылардың, ұстап алу хаттамасының, бұлтартпау шарасын таңдау және оның мерзімін ұзарту туралы өтінішхаттың және қаулының, қылмыстық істі тоқтату туралы қаулының көшірмелерін алуға; 8) айғақ беруден бас тартуға; 9) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамнан кепіл түріндегі бұлтартпау шарасын және күзетпен ұстауға байланысты емес басқа шараларды қолдану тәртібі мен шарттары туралы түсіндірме алуға; 10) дәлелдемелерді ұсынуға; 11) өтінішхатты, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхатты және қарсылық білдірулерді мәлімдеуге; 12) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ беруге; 13) аудармашының тегін көмегін пайдалануға; 13-1) өзіне қатысты сотқа дейінгі пробацацияны жүргізу үшін пробацация қызметіне жүгінуге; 14) өз өтінішхаты бойынша немесе қорғаушысының не заңды өкілінің өтінішхаты бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне қылмыстық қудалау органының рұқсатымен қатысуға; 15) заңда көзделген жағдайларда, оның ішінде медиация тәртібімен жәбірленушімен татуласуға; 16) тергеп-тексерудің кез келген сатысында жазалаудың түрі мен шарасы туралы өз ұсыныстарын баяндай отырып, прокурорға процестік келісім жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге не оны жасасуға келісім білдіруге және процестік келісімді жасасуға; 17) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және хаттамаларға ескертулер беруге; 18) тергеушінің, анықтаушының, прокурордың және соттың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) және шешімдеріне шағым келтіруге; 19) өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін заңға қайшы келмейтін өзге де тәсілдермен қорғауға; 20) сараптама тағайындалған және жүргізілген кезде, сондай-ақ өзіне сарапшының қорытындысы ұсынылған кезде ҚПК-нің 274, 286-баптарында көзделген әрекеттерді жүзеге асыруға; 21) тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін осы Кодексте белгіленген тәртіппен іс материалдарымен танысуға және одан, мемлекеттік құпияларды немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтерді қоспағанда, кез келген мәліметтерді көшіріп алуға, сондай-ақ ғылыми-техникалық құралдарды пайдалана отырып, олардың көшірмелерін түсіруге; 22) қылмыстық қудалауды тоқтатуға қарсылық білдіруге; 23) жасырын тергеу әрекеттеріне қатысты мәселелерді қоспағанда, өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын процестік шешімдердің қабылданғаны туралы өзін қылмыстық процесті жүргізетін органның кейінге қалдырмай хабардар етуіне, сондай-ақ олардың көшірмелерін алуға; 24) өзіне қарсы айғақ берген куәден қосымша жауап алу туралы, өзі көрсеткен адамдарды куә ретінде шақыру және олардан жауап алу, олармен беттестіру туралы өтінішхат беруге құқылы.

«Сотқа дейінгі тергеудің бірыңғай тізілімі» АЖ

Құжатты дайындады және қол қойды: Абсадық А.А., 08.09.2023 жылы 12:57 (Астана қ. уақыты бойынша), egdf@kqr.kz
Құжатты келісілді: Советов А.М., 08.09.2023 жылы 13:00 (Астана қ. уақыты бойынша), egdf@kqr.kz

ҚР ҚПК 206 бабына сәйкес осы қаулы маған жарияланды, күдіктінің мәні және күдіктінің құқықтары түсіндірілді. Қаулының көшірмесін алдым.

Күдікті:

Сембай А.Қ.

Қаулы күдікті Сембай А.Қ. 20__ жылғы «__» _____ №__ ордерді ұсынған қорғаушы Қорғаушының ТАӘ қатысуымен жарияланды.

Қаулымен таныстырылды:

Күдікті:

Сембай А.Қ.

08.09.2023

Қаулыны жарияланды:

Астана қалсы ПД ТБ тергеушісі

Абсадық А.А.

«Сотқа дейінгі тергеудің бірыңғай тізгімі» АЖ

QR-код ЭЦҚ қойылған PDF форматтағы электрондық құжаттың хэш соммасын қамтиды

QR-код қол қойған тұлғаның ЭЦҚ туралы деректерін, лауазымын, мемлекеттік органның атауын, құжатқа қол қойған күнді мен уақытты қамтиды